

v mnichovské Svobodné Evropě, tak i jeho činnost v současné Svobodné Evropě, která sídlí v Praze. Zdeněk Suda, kromě obvyklé redaktorské práce, měl v Mnichově na starosti i vysílání balónů s informačními materiály nad území Československa. Existuje názor, že jeden z těchto materiálů, který byl vlastně přetiskem článku ze *Statistického obzoru*, oficiálního časopisu Státního statistického úřadu a který obsahoval data o rychle rostoucím počtu domácností, kterému nestačily přírůstky bytů, byl vážným podnětem k posílení investic do bydlení a k zvýšení rozsahu bytové výstavby. V příspěvku, který jsem přednesl, jsem se soustředil především na činnost Zdeňka Sudy ve Středoevropské univerzitě. Byla velmi bohatá,

vyústila do dvou společných knih, několika článků a do několika rozhlasových pořadů. Kromě sociologických otázek, které souvisejí se sociologickými kontexty politických orientací na východě a západě Evropy, se Zdeněk Suda intenzivně účastnil projektu Středoevropské univerzity, který se zabýval současnou německou společností. V jejím rámci se aktivně podílel na obsahové i organizační přípravě několika mezinárodních seminářů. Když se ho zahraniční hosté ptali na jeho činnost v České republice, vždy odpovídal, že jezdí do Prahy proto, aby svými skromnými silami pomáhal obnovit demokratickou společnost v zemi, odkud pochází.

Jiří Musil

40 let Institutu pro kriminologii a sociální prevenci

Institut pro kriminologii a sociální prevenci byl založen v roce 1960, tehdy pod názvem Výzkumný ústav kriminalistiky. Záhy byl přejmenován na Výzkumný ústav kriminologický. Od počátku měla jeho činnost meziresortní charakter, tzn. že v oblasti kriminologie, sociální patologie a aplikace trestního práva byl expertním pracovištěm nejen pro tehdejší resort prokuratury, ale i pro resorty spravedlnosti a vnitra. Toto meziresortní, poměrně nezávislé postavení, umožnilo pod vedením prof. O. Novotného, po prof. Schubertovi druhého ředitele v historii ústavu, vzniknout relativně svobodnému tvůrčímu ovzduší, jehož výsledkem byly některé studie zásadního významu, např. práce o obecných problémech sociální patologie, o trestu smrti, recidivě a prostituci. Nástup normalizace způsobil, že výsledky těchto prací zůstaly nevyužity a někteří pracovníci včetně prof. Novotného museli odejít.

Výzkumný ústav kriminologický pak po dlouhou dobu působil pouze při Generální prokuratuře ČSSR. Nicméně i poté, v 70. a 80. letech, pracovali v ústavu někteří odborníci, kteří produkovali kvalitní práce nezatížené režimní deformací. Jednalo se především o studie k osobnosti mladistvého pachatele, výzkum skupinové trestné činnosti a výzkum kriminality Romů, které zůstaly nepochybnou

součástí poznatkové základny, na níž je budován současný výzkumný program IKSP.

V roce 1990 se začala psát nová etapa v historii IKSP. Období devadesátých let je spojeno se jménem dr. Otakara Osmančíka, který se vrátil do ústavu a stal se jeho ředitelem. Ústav přijal současný název, což mělo především akcentovat prevenci jako efektivní nástroj kontroly kriminality a současně naznačit provázanost mezi kriminologií jako teoretickou i empirickou disciplínou a prevencí a trestní politikou jako jejím aplikovaným vyústěním.

Podarilo se propojit krátkodobé výzkumy aktuálně naléhavé problematiky s řešením dlouhodoběji koncipovaných výzkumných projektů, jejichž realizace je páteří současného vědeckého programu IKSP. Byla zahájena spolupráce se zahraničními kriminologickými pracovišti. Realizována byla především formou výměny informací, ale už například v roce 1991 se IKSP aktivně podílel na rozsáhlém mezinárodním výzkumu obětí trestné činnosti v gesci OSN. V roce 1994 byl IKSP převeden z působnosti Generální prokuratury do resortu Ministerstva spravedlnosti ČR. Tato organizační změna posílila orientaci na zkoumání projevů a příčin kriminality a s ní sdružených sociálně patologických jevů, na výzkumnou, studijní a analytickou činnost v oblasti práva a justice a na otázky trestní politiky a kontroly zločinnosti jak z hledisek trestní represe, tak i z hledisek prevence. V současné době řeší